

ЕКСПРО́МТ (від лат. *expromptus* — який є під рукою, готовий) — інструментальна п'єса імпровізаційного характеру, що допускає вільне трактування жанру й форми. Як окремий муз. жанр виник у добу романтизму у зв'язку з особливим значенням, що його надавали імпровізаційності, безпосередності лірич. вислову. Серед перших Е. — фортепіанні твори Я. Воржишека (1822), Ф. Шуберта (1827). У творчості Ф. Шуберта Е. отримав поштовх до розвитку форми — поемної з рисами сонатності і, власне, мініатюри, своєрідної «пісні без слів». Подальший розвиток Е. спостерігається у творах Ф. Шопена. Тут переважає складна 3-частинна форма з яскраво вираженим контрастом між фігурацій. крайніми частинами й кантилен. серединою. Шопенів. модель набула особливої популярності серед композиторів-послідовників. В укр. музиці жанр Е. найвагоміше представлений у фортепіан. творчості (Й. Базел, **В. Кирейко**, К. Кукловський, М. Лисенко, С. Лукіянович-Туркевич, Г. Ляшенко, І. Мартон, Я. Степовий, В. Флис). Поодинокі

зразки Е. трапляються в ін. жанрах — для камер. оркестру (*М. Чембержі*), для фортепіано з оркестром (**В. Зюзін**), для скрипки (*В. Зюзін, О. Станко, О. Таганов*), для альту (**І. Карабиць**), для бандури (**С. Баштан**), для домри (*Л. Матвійчук*).

Рекомендована література

1. W. Kahl. Das lyrische Klavierstück Schuberts und seiner Vorgänger seit 1810 // Archiv für Musikwissenschaft. 1921. Jahrgang 3, Heft 1–2;
2. Його ж. Aus der Frühjahrszeit des lyrischen Klavierstücks // Zeitschrift für Musikwissenschaft. 1922. Jahrgang 89;
3. Клин В. Українська радянська фортепіанна музика. К., 1980;
4. Кашкадамова Н. Історія фортеп'янного мистецтва. ХІХ сторіччя. Т., 2006.

О. П. Кушнірук

Бібліографічний опис:

Експромт / О. П. Кушнірук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-18834>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).